

Marcin Bednarz

Kaleń, st. 1, gm. Wieniawa, woj.
radomskie, AZP 75-65/-

Informator Archeologiczny : badania 30, 164

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KALEŃ, st. 1,
gm. Wieniawa,
woj. radomskie,
AZP 75-65/-

- obozowisko (paleolit schyłkowy?)
- osada kultury niemeńskiej(?) (neolit)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski)

Ratownicze badania wykopaliskowe w związku z budową zbiornika wodnego „Domańców”, przeprowadzone przez mgr. Marcina Bednarza (Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Stanowisko zlokalizowane jest na wysokości wsi Kaleń, na prawym brzegu Radomki, na skraju skarpy stanowiącej granicę doliny rzeki. Wykopy o łącznej powierzchni 114 m² założono w miejscu, w którym wystąpiło najwięcej zabytków.

Materiał archeologiczny występuje bardzo szeroko, także poza obszarem zaznaczonym jako stanowisko. Nie znaleziono żadnych obiektów pradziejowych – całość materiału pochodzi z „warstwy”. Zdecydowanie dominuje żużel i ceramika pochodząca z epoki żelaza. Zabytki te zalegały na całym badanym obszarze, przede wszystkim w warstwie humusu (dotyczy to zwłaszcza żużla), nie tworząc żadnych skupień oprócz bardzo niewielkiej i zwartej koncentracji kilku skorup. W wyniku wstępnej analizy prawdopodobne wydaje się powiązanie ceramiki (a także żużla) z kulturą przeworską, datowaną raczej na młodszy okres przedrzymski. Materiały wcześniejsze, głównie związane z paraneolitem, występowały przede wszystkim na pograniczu humusu i piasku oraz w piasku, do głębokości 60–70 cm od powierzchni gruntu. Mimo iż znajdowano je na całej powierzchni wykopów, wydaje się iż można mówić – w odróżnieniu od zabytków z epoki żelaza – o istnieniu niezbyt zwartych koncentracji materiału zabytkowego, głównie w wykopie I. Ze względu na niewielką ilość fragmentów ceramiki i brak form charakterystycznych, nie można ściślej określić przynależności kulturowej tych materiałów, aczkolwiek najbardziej prawdopodobna byłaby tu obecność kultury niemeńskiej. Należy też wspomnieć o dwóch fragmentach wiórów dwupiętowych, wykonanych, jak wszystkie na tym stanowisku, z krzemienia czekoladowego. Nie można zatem wykluczyć istnienia fazy schyłkowopaleolitycznej, lecz pozostaje ona raczej w sferze hipotez.

Badania nie będą kontynuowane.

KAMIENICA SZLACHECKA,
st. 3, gm. Stężyca,
woj. gdańskie,
AZP 13-37/-

- cmentarzysko płaskie kultury wielbarskiej (młodszy okres wpływów rzymskich)

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. mgr. Małgorzatę Tuszyńską i Mirosława Pietrzaka (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku). Finansowane przez PSOZ. Ósmy sezon badań. Kontynuowano badania z lat 1987–1988 i 1991–1995, przebadano powierzchnię 535 m².

Odkryto 18 obiektów, w tym 3 groby szkieletowe, 7 grobów ciałopalnych (6 jamowych i 1 szkieletowy) oraz 8 innych obiektów towarzyszących pochówkom: palenisko, jamy i bruki kamienne. Groby ciałopalne jamowe przeważnie pozbawione były wyposażenia – w grobie 72 (obiekt 94) znaleziono fragmenty dzbana rozbitego celowo, zapewne w trakcie obrzędów pogrzebowych; w grobie popielnicowym (obiekt 98) pod płaskim kamieniem wystąpiła zdobiona situla grupy V wg R. Wołagiewicza, a w jej wnętrzu fragment stopionej sprzączki brązowej. Wszystkie groby szkieletowe datowane są na fazę B₂/C₁ późnego okresu wpływów rzymskich. Znaleziono w nich m.in. bransolety brązowe żmijowate typu II wg E. Blumego, klamerki esowate srebrne typu B wg E. Müllera, srebrne paciorki dwustożkowate i sprzączki brązowe do pasa grupy D wg R. Madydy-Legutko. W grobie szkieletowym nr 70 (obiekt 91) wystąpiły dwie zapinki brązowe A V 96, przęślik gliniany, szpila brązowa haczykowata, klamerka brązowa esowata zbliżona do typu D oraz miseczek gliniany grupy XVIII A wg R. Wołagiewicza. Grób 75 (obiekt 99), szkieletowy, był częściowo wyrabowany – znaleziono w nim fragmenty srebrnych, złożonych nakładek oraz srebrne druciki perełkowate, pochodzące od zapinek grupy V Almgrena, sprzączkę brązową grupy D bez skuwki, końcówkę pasa z brązu grupy J II wg Raddatza, fragmenty szkatułki drewnianej, przęślik gliniany, brązową szpilę haczykowatą, kołbę złożoną z 25 paciorków bursztynowych, w większości toczonych, i kilkunastu paciorków szklanych oraz 3 naczynia gliniane – puchar grupy VIII, miskę grupy XIV A i kubek grupy XV A. Kości szkieletów zachowały się szczątkowo, natomiast dość dobrze zachowały się resztki tkanin przy zabytkach metalowych. Uchwycono południowo-wschodni skraj cmentarzyska.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Gdańsku.

Badania będą kontynuowane.